

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **JUDr. Z. A.,** proti žalovanému: **Pozemkový fond České republiky,** se sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2011, č. j. 10 Ca 87/2009 – 78,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobce domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by bylo zrušeno usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2011, č. j. 10 Ca 87/2009 – 78, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze (dále také „městský soud“) napadeným usnesením žalobci nepřiznal osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 1. 2010, č. j. 10 Ca 87/2009 - 52 (dále jen „usnesení ze dne 13. 1. 2010“), kterým byla odmítnuta žaloba žalobce proti Stanovisku výkonného výboru - sekce privatizace Pozemkového fondu České republiky ze dne 30. 12. 2008, zn. 2016/09/priv. Městský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že v kasační stížnosti proti usnesení ze dne 13. 1. 2010 nebyly obsaženy žádné důvody, které by mohly mít vztah k napadenému usnesení. Kasační stížnost je blanketní a výslovně uvádí, že je podávána z opatrnosti, přičemž předběžně je namítán bez další argumentace protiústavní postup. Žalobce byl proto vyzván k odstranění vad této kasační stížnosti, avšak na výzvu nereagoval a další prodloužení lhůty již není možné, neboť se jedná o lhůtu propadnou (žalobce včas nepožádal o prodloužení této lhůty). Jelikož kasační stížnost proti usnesení ze dne 13. 1. 2010 zjevně nemůže být úspěšná, městský soud žalobci podle ust. § 36 odst. 3

věty druhé s. ř. s. nepřiznal osvobození od soudních poplatků. Pro úplnost dodal, že žalobce nepředložil takové doklady, z nichž by bylo možno komplexně posoudit jeho majetkovou situaci. Žalobce uvádí, že se zdržuje v zahraničí a jeho přípisy jsou většinou datovány „V Curychu dne ...“. Je tedy zřejmé, že jediný zdroj příjmu žalobce nemůže tvořit exekučně nepostižitelné minimum jeho starobního důchodu vypláceného v České republice.

Proti tomuto usnesení městského soudu podal žalobce jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost, jež se obsahově opírá o ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. V tomto mimořádném opravném prostředku zejména namítl, že městský soud zpochybňuje spravedlivost nestranného a nezávislého kasačního řízení ve věci osvobození od soudních poplatků, když v rozporu s čl. 95 Ústavy ignoruje protiústavnost zákona, a jeho použitím předjímá rozhodnutí kasačního soudu o návrhu na osvobození od soudních poplatků. Správní soud svým postupem omezuje článkem 4 Ústavy zaručené právo na soudní ochranu, když své rozhodnutí váže nikoli obecně na poměry účastníka, ale jen na doložení nedostatku prostředků. Porušuje též zákaz diskriminace, když dovozuje, že ten, kdo v rámci Schengenské smlouvy využívá právo svobody pohybu a pobytu, ztrácí v České republice právo na poplatkovou povinností nediskriminovanou soudní ochranu svých základních práv a svobod. Stěžovatel naznačuje, že poskytnutí střechy nad hlavou a stravy nabídnuté mu těmi, kdo mají obavu, aby se takováto „civilizační sněť“ nezanášela jako v případech MUS a dalších do Švýcarska, nemůže být důvodem k odepření jeho práva na soudní ochranu. Považuje napadené usnesení za protiústavní a domáhá se spravedlivého procesu. Uvádí, že do řádného objasnění vraždy jeho právního zástupce, je uplatnění jeho práv před soudy značně ztíženo, a předestírá okolnosti předcházející zavraždění JUDr. E. V. Dodává, že v dané věci se domáhá základního práva podmiňujícího nezávislost advokacie – práva na smluvní odměnu za poskytnutou právní pomoc. Vyjadřuje se k řadě otázek týkajících se postupu státních orgánů, které jsou v rozporu s mezinárodními závazky České republiky a jež mají svůj základ v tom, že dosud nebyly zákonem stanoveny podmínky a podrobnosti soudní ochrany práv zaručených mezinárodními smlouvami, jako je Úmluva o zákazu nelidského zacházení, Trestněprávní úmluva o korupci a Občanskoprávní úmluva o korupci. Stěžovatel je, jako na státní moci nezávislý advokát, nelidsky kriminalizován trestním stíháním pro plnění zákonné povinnosti. Žádá, aby Nejvyšší správní soud splnil povinnost vyplývající z ustanovení § 5 o. s. ř. a poučil jej, jakým procesním postupem se má bránit ústavně nepřípustné diskriminaci. Do doby, než bude takto poučen, se kasační stížností domáhá poplatkovou povinností nediskriminované soudní ochrany institutem osvobození od soudního poplatku, který i v rámci kasačního řízení uplatňuje nikoli pro nedostatek finančních prostředků, ale k uplatnění práva na soudní ochranu proti ústavně nepřípustné diskriminaci. Stěžovatel v rámci svého mandátu advokáta členské země Evropské unie uplatňuje právo na soudní ochranu proti jakékoli diskriminaci připojením návrhu podle čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie na postoupení věci Soudnímu dvoru. Dovolává se soudní ochrany komunitárními předpisy chráněného institutu nezávislosti advokacie na státní moci, zaručeného Chartou základních principů evropské advokacie, Etickým kodexem advokátů EU a Doporučením výboru ministrů členským státům ke svobodě výkonu advokáta. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud před rozhodnutím věci požádal Soudní dvůr o výklad Smluv ve věci soudní ochrany institutu nezávislosti soudní advokacie, a uvádí několik otázek, které mají být předloženy Soudnímu dvoru k posouzení

a rozhodnutí. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení městského soudu a osvobodil jej od soudních poplatků v řízení sp. zn. 10 Ca 87/2009.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení městského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není opodstatněná.

Nejvyšší správní soud v souladu se svou konstantní judikaturou (srov. rozsudek ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 – 37, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz) netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, neboť s ohledem na povahu rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost směřuje, by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému.

Stěžovatel předně namítá, že samotná poplatková povinnost je v jeho případě v rozporu s ústavním pořádkem. K tomu je nutno poznamenat, že tuto námitku stěžovatel nemůže úspěšně uplatnit proti rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, nýbrž pouze proti případnému usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku. Stěžovatel tímto totiž vůbec nerozporuje to, že by u něj skutečně nebyly splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, nýbrž se domáhá toho, aby nebyl vůbec vyzýván k zaplacení soudního poplatku, tj. aby rozhodnutí ve věci samé nebylo podmiňováno zaplacením soudního poplatku. Uvedená námitka se proto zcela míjí s důvody, pro které městský soud vydal napadené usnesení. Městský soud v tomto usnesení neposuzoval otázku, zda je stěžovatel povinen uhradit soudní poplatek, nýbrž toliko otázku, zda naplnil zákonné podmínky pro osvobození od soudních poplatků a zda lze tedy vyhovět jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud pouze na okraj ve stručnosti poznamenává, že neshledává protiústavnost samotné poplatkové povinnosti v řízení o kasační stížnosti, stejně jako právní úpravy osvobození od soudních poplatků. Stěžovatelem namítané skutečnosti nesvědčí o protiústavnosti této právní úpravy, o jejím diskriminačním charakteru či rozporu s právem na spravedlivý proces.

Co se týče námitky, že správní soud své rozhodnutí váže nikoli obecně na poměry účastníka, ale jen na doložení nedostatku prostředků, pak i v tomto případě je nutno konstatovat, že se námitka míjí s důvody, pro které městský soud vydal napadené usnesení. Důvodem pro nepřiznání osvobození od soudních poplatků byla zjevná neúspěšnost kasační stížnosti proti usnesení ze dne 13. 1. 2010 (tedy důvod uvedený v ust. § 36 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Nedoložení nedostatku prostředků bylo vysloveno pouze jako *obiter dictum*, když tyto úvahy soudu byly uvozeny slovy: „Pro úplnost soud dodává“.

Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, námitky, které se zcela míjí s důvody, pro které vydal soud své rozhodnutí, je nutno považovat za nedůvodné (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2007, č. j. 8 Afs 161/2005 - 87).

Jedinou námitkou, kterou stěžovatel skutečně brojí proti důvodům napadeného usnesení, je tak tvrzení, že městský soud předjímá rozhodnutí kasačního soudu.

Podle ust. § 36 odst. 3 s. ř. s., účinného v době rozhodování městského soudu, účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

Nemůže-li tedy být návrh zjevně úspěšný, není potřeba zkoumat majetkové poměry žadatele a jeho žádost musí být zamítnuta na základě ust. § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s. Otázkou, kdy může správní soud předjímat rozhodnutí kasačního soudu, se již Nejvyšší správní soud zabýval v řadě případů.

Ve svém rozsudku ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 105 (č. 909/2006 Sb. NSS) Nejvyšší správní soud vyslovil, že „*zjevná neúspěšnost návrhu by měla být zjistitelná bez pochyb, okamžitě, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování.*“ Pokud se týká věcné legitimace k posouzení zjevnosti návrhu, v rozsudku ze dne 28. 6. 2006, č. j. 3 As 26/2006 – 69 (č. 1616/2008 Sb. NSS), pak konstatoval, že „*závěr o zjevné neúspěšnosti podaného návrhu by si byl soud prvního stupně oprávněn učinit toliko v situaci, kdy by např. kasační stížnost byla podána opožděně, osobou k tomu zjevně neoprávněnou, či by byla podána proti rozhodnutí, proti němuž není kasační stížnost přípustná.*“ V rozsudku ze dne 30. 6. 2011, č. j. 4 As 19/2011 - 75, nakonec uvedl, že „*pojem uvedený v ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. „návrh, který nemůže být zjevně úspěšný“ je třeba interpretovat za použití gramatického a logického výkladu a s přihlédnutím k aktuální judikatuře. Uvedenému pojmu lze proto podřadit takové návrhy, jejichž neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjistitelná. Takovým „zjevně neúspěšným návrhem“ může být např. opožděně podaná žaloba, návrh na prominutí zmeškání zákonné lhůty, kterou nelze prominout; návrh, který je výslovně (bez meritorního posouzení povahy žalobou napadeného úkonu) vyloučen z meritorního přezkoumání, jako je např. kasační stížnost proti usnesení o přerušení řízení. Naproti tomu o „zjevně neúspěšný návrh“ nejde tehdy, je-li „zjevnost“ závislá na předběžném zkoumání a posouzení povahy návrhu.*“

V souladu s uvedenými závěry Nejvyšší správní soud konstatuje, že i v posuzované věci se jedná o případ, kdy kasační stížnost zjevně nemůže být úspěšná. Je-li totiž podána blanketní kasační stížnost, která není přes výzvu soudu doplněna v propadné lhůtě dle ust. § 106 odst. 3 s. ř. s., jedná se o nedostatek, pro který nelze kasační stížnost věcně projednat. Po uplynutí propadné lhůty pro doplnění kasační stížnosti již neexistuje způsob jak tento nedostatek odstranit. Skutečnost, že kasační stížnost nemůže být úspěšná, je v takovém případě natolik zjevná, že závěr o zjevné neúspěšnosti kasační stížnosti může učinit již městský soud. Nejvyšší správní soud se přitom shoduje s hodnocením městského soudu, že kasační stížnost proti usnesení ze dne 13. 1. 2010 zjevně neobsahovala žádné konkrétní

stížní důvody. Byly proto splněny podmínky pro to, aby sám městský soud aplikoval ust. § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s.

Lze tedy shrnout, že ve věci byl dán důvod pro nepřiznání osvobození od soudních poplatků na základě ust. § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s., neboť kasační stížnost proti usnesení ze dne 13. 1. 2010 zjevně nemůže být úspěšná. Městský soud tak postupoval v souladu se zákonem.

Ve zbytku stěžovatel namítá toliko obecně protiústavnost postupu městského soudu a odkazuje na skutečnosti, které nijak nesouvisí s napadeným usnesením. Z některých pasáží kasační stížnosti je navíc zřejmé, že původně byly psány stěžovatelem ve zcela jiné věci a s nyní projednávanou věcí nijak nesouvisí. V rozsáhlé pasáži věnované obecným tvrzením o protiústavnosti postupu žalované například uvádí, že „[...] *byl do vyškrtnutí toliko členem žalované* [...]". Z kontextu kasační stížnosti vyplývá, že v této pasáži považuje stěžovatel za žalovanou ve skutečnosti Českou advokátní komoru a nikoliv Pozemkový fond České republiky. Nejvyšší správní soud mezi skutečnostmi, které stěžovatel obšírně popisuje, neshledal žádný důvod, pro který by mělo být napadené usnesení zrušeno.

Nejvyšší správní soud zároveň neshledal, že by projednávaná věc spadala do působnosti práva Evropské unie, a proto nepoložil předběžnou otázku Soudnímu dvoru dle čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie, jak stěžovatel navrhoval. Nebyla totiž splněna podmínka stanovená v citovaném ustanovení, a sice, že rozhodnutí o předběžné otázce považuje soud za nezbytné k vynesení svého rozsudku. V řízení o kasační stížnosti nevyvstala žádná otázka výkladu či platnosti normy unijního práva, která by byla na případ bezprostředně použitelná. Pokud stěžovatel poukazoval na Chartu základních principů evropské advokacie a Etický kodex advokátů EU, již z jeho tvrzení je zřejmé, že se nejedná o akty orgánů Evropské unie nýbrž o dokumenty vydané sdružením Council of Bars and Law Societies of Europe. Doporučení výboru ministrů členským státům ke svobodě výkonu profese advokáta pak nepředstavuje bezprostředně aplikovatelnou normu práva Evropské unie. Jak vyplývá z čl. 288 Smlouvy o fungování Evropské unie, doporučení nejsou závazná. Nejvyšší správní soud navíc považuje za nade vší pochybnost zřejmé (tedy *acte clair* ve smyslu judikatury Soudního dvora; viz rozsudek ve věci 283/81 *CILFIT*, Sb.rozh. 1982, s. 3415, body 10 – 20), že by výklad uvedeného doporučení nemohl zpochybnit postup městského soudu. Nepřiznání osvobození od soudních poplatků v situaci, kdy návrh nemůže být zjevně úspěšný, nelze v žádném ohledu považovat za rozporný s právem Evropské unie.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci úspěch neměl, a nemá proto právo

na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému pak podle obsahu spisu žádné náklady v řízení o kasační stížnosti před soudem nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. února 2012

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu